

HABERCİLER İÇİN BİLİŞİM HUKUKU DERS NOTLARI VII

5651 Sayılı Kanunda yer alan temel aktörler (internet süjeleri)

Bilgilendirme yükümlülüğü (madde 3): (1) İçerik, yer ve erişim sağlayıcıları, yönetmelikle (2007 Tarih ve 26687 Sayılı, İnternet Toplu Kullanım Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelik) belirlenen esaslar ve usuller çerçevesinde tanıtıcı bilgilerini kendilerine ait internet ortamında kullanıcıların ulaşabileceği şekilde ve güncel olarak bulundurmakla yükümlüdür. (2) ... yükümlülüğü yerine getirmeyen... iki bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar **idari para cezası** verilir.

Erişim sağlayıcı: Kullanıcılarına internet ortamına erişim olanağı sağlayan her türlü gerçek ve tüzel kişi.

Hukukta **kişi**, haklara ve borçlara sahip olabilen **varlıklardır**. Buna göre, **gerçek kişiler** sadece **insanlardan** ibarettir; **tüzel kişiler** ise belli bir amacı gerçekleştirmek üzere kurulmuş ve hukuk düzeninin aradığı koşullara sahip bulunan **kişi ve mal topluluklarıdır**.

İçerik sağlayıcı: İnternet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi veya veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek ve tüzel kişi.

Yer sağlayıcı: Hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek ve tüzel kişi.

Toplu kullanım sağlayıcı: Kişilere belli bir yerde ve belli bir süre internet ortamı kullanım olanağı sağlayan gerçek ve tüzel kişi.

İnternet kafeler... 5651 Sayılı Kanun kapsamında "Toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülükleri" başlığı altında ele alınmıştır. (Madde 7)

Çizelge 1-1 Hizmet Türlerine göre Yetkilendirme Sayıları

Yetkilendirme Türü	Hizmetler	Yetkilendirme Sayısı
Görev Sözleşmesi	Uydu ve Kablo TV Hizmetleri	1
İmtiyaz Sözleşmesi	GSM Hizmeti	3
	IMT-2000/UMTS Hizmeti	3
	Çeşitli Telekomünikasyon Hizmetleri	1
Bildirim Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	Uydu Haberleşme Hizmeti	43
	Uydu Platform Hizmeti	18
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	172
	İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti	353
	Kablolu Yayın Hizmeti	20
	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	9
	Hava Taşıtlarında GSM 1800 Mobil Telefon Hizmeti	3
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	47
Kullanım Hakkı Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	IMT Hizmeti	3
	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	3
	Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti	80
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	9
	Sabit Telefon Hizmeti	179
	Rehberlik Hizmeti	13
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	34
TOPLAM		994

5651 Sayılı Kanunda yer alan temel faaliyetler

İnternet ortamında yapılan yayın: İnternet ortamında yer alan ve içeriğine belirsiz sayıda kişilerin ulaşabileceği veriler.

Erişimin engellenmesi: Alan adından erişimin engellenmesi, IP adresinden erişimin engellenmesi, içeriğe (URL) erişimin engellenmesi ve benzeri yöntemler kullanılarak erişimin engellenmesi. *Ancak erişimin "mutlak" engellenmesi pek mümkün olmadığını da unutmamak gerekir.*

İçeriğin yayından çıkarılması: İçerik veya yer sağlayıcılar tarafından içeriğin sunuculardan veya barındırılan içerikten çıkarılması.

Uyarı yöntemi: İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından içeriğin yayından çıkarılması amacıyla öncelikle içeriğin sağlayıcısına, makul sürede sonuç alınamaması halinde yer sağlayıcısına iletişim adresleri üzerinden gerçekleştirilecek bildirim yöntemi.

IP Adresi: Belirli bir ağa bağlı cihazların birbirini tanımak, birbirleriyle iletişim kurmak ve birbirlerine veri yollamak için kullandıkları, İnternet Protokolü standartlarına göre verilen adresi. Üç nokta ile birbirinden ayrılan dört sayıdan (123.345.567.789) oluşur.

Alan adından erişimin engellenmesi: Bu yöntemde, alan adı sunucularında (DNS) ilgili alan adına erişimin kapatılmasıyla İnternet sitesine erişim engellenir. İnternet üzerinde aynı alan adı sadece bir kez tescil ettirilebilir ve tescilli bir alan adı da satılamaz.

IP adresinden erişimin engellenmesi: Burada yönlendiricilerde bulunan erişim listesine (access list) ilgili IP adresi için bir engelleme kodu yazılarak erişim engellenir. Ancak burada ana sorun, bir IP adresinde birden fazla alan adına ait içerikler bulunabilmesi nedeniyle ilgili IP adresinde yer sağlanan bütün içeriklerin bu engellemeden etkilenecek olmasıdır.

İçeriğe erişimin engellenmesi: Bu yöntemde bir internet sitesinin sadece sorun oluşturan sayfasına erişim engellenir. Hukuki açıdan hakkaniyet ve ölçülülük ilkeleri açısından olması gereken engelleme tarzı bu olmak gerekir. Ancak teknik açıdan mümkün olan bu yöntem uygulanması yanında yüksek maliyeti açısından pek tercih edilmemektedir. Ayrıca internetin "yavaşlaması" gibi bir başka "teknik soruna" da yol açar.

İnternet ortamındaki içeriklere erişimin engellenmesi/engellemenin aşılması

İçeriklere erişimin engellenmesi

Fiziksel sunucu müdahalesi

Alan adının terkini (silme)

DDOS atakları

Ağ hataları

Sosyal teknikler

Erişim engellemesinin aşılması

IP değişikliği

DNS değişikliği

URL gizleme

Proxy kullanımı

İçerik aldatması

Uzak masa üstü kullanımı

Kopya içerik kullanımı

Önbellek kullanımı

Online çeviri araçları